ע: המדיר פרק שביעי כתובות

עין משפט נר מצוה

ב א ב ג ד ה מיי׳ פי״ב מהלכות אישות הלכה כג סמג לאוין רמב עושין״ד ריש קיומן רלה סעיף כ וקיומן רכא סעיף א:
ג ו מיי׳ פי״ב מהלכות גירושין הלכה יג טור ש״ע אה״ע קיומן קמא סעיף יט:
ד ז מיי׳ פי״ב מהלכות שבת הלכה ז סמג לאוין סה טוש״ע ח״מ קיומן שלד סעיף טו:
ה ח מיי׳ פי״ז מהלכות מדרים הלכה יב סמג לאוין רמב טוש״ע י״ד קיומן רכא סעיף ח:
ו ט י מיי׳ שם הלכה יד טוש״ע שם סעיף ט:

מוסף רש״י

איני ניזונת. משלך, ואיני עושה. לך כלום אלא לעצמי (רע״ל נח:) אילו ניזונת משל בעלי ואילו עושה לו מלאכה דכי תקון רבנן מזוני לנשותה תקון, ומנין דלא פסקה כמעשה ידיה, ואמר כך תקנו מעשה ידיה לבעלה משום איבה, הלכך יכולה לומר לו אפשי (ג״מ״ן עז:) אני אילו בריכה לבך, מעוננת אני ולו אפשי לעשות מלאכה, אמלא לי מזונות, אלו יש לי אומנות יקרה יתר על כדי מזונותי (לקמן פג.), הגיע זמן. שנים עשר חדש לגמולה משתבעה הכעל לתכין עצמה לנשואין ולאלמנה שלשים יום (רע״ל מח:), ולא נשאו. כגון שעיכב החתן לו אונס שלו (שם), אוכלות משלו. שהכעל מייב במזונות אשתו מתקנת כ״ל (רע״ל ב.), ואוכלות בתרומה. אם כהן הוא ויש בת ישראל, שהכהן מאכיל את אשתו תרומה, כדילוף מוסכן כי יקנה נפש (רע״ל מח:) שאשה שקידשה לאוכלת בתרומה מן התורה כדאמרים בגמרא ורבנן גזור עד שתמת (רע״ל נז:), כל השומע קולו יכתוב גט לאשתו. ופירש שמו ושם עירו (ג״מ״ן סו.), הוא נותן לו ובא ונוטל מזה. אבל בפירוש אסור לומר לו אפשר כן היה לי המנעני שלית ושלחו של אדם כמותו (נדרים מג.), ר׳ יוסי אומר. נהנה דמגיחו על הסלע לו על הנגדר (שם).

מסורת הש״ס

נעשה כאומר לה. דלמא״ג דלא אמר הרי הוא כאומר דודאי אדעתא דהכי אדרה: כדלא ספקה. מזונות במעשה ידיה הקלוב לה במשנת אמ״פ (לעיל דף מח:): הא רגילה בהו. ומשועבד לה: שהגיע זמן ולא נשאו. דמדאוריימתא לא משועבד לה לפיכך חל הנדר לאיסור דאוריימתא הוא ומדרבנן מייב לזונה לפיכך יעמיד פרנס: וניפק. דהאמתא חייב במזונותיה והנדר כבר חל עליו: הא סברה וקבלה. יודעת היא שנאסר עליו לזונה ונישא לו: נבי מומין. בשאלי פרקין[1] במתניתין: לענין מזוני מי אמרינן. סברה היימי. יודעת היא שאי אפשר לה בלא מזונות: ופרנס לאו שליחותיה עביד. בחמיה נמצא עובר על נדרו: הרי אלו יכפכו ויפנו. אע״ג דלא אמר ליה לקופר כתוב. ה״ג אע״ג דלא אמר ליה זון שליחיה הוא: הפס קאמר יכפוב. לשון נוואה לשומע קולו: כדליקה הפירו לומר. בשבת דאמתן שאדם בהול על ממונו אי לא שרית ליה אמי לכבויי[2]: לאו למעוטי כי האי גוונא. בכל איסורין שבתורה: שאר איסורי שבת. דאמירי ולא אמרינן בהן לומר בהשוה לי מלאכה אי בדלא ספקה הקיל היכי חייל נדרא אמר ר״א בהמפקת לדברים קטנים ואינה מספקת לדברים גדולים הני דברים גדולים ה״ד אי דרגילה בהו הא רגילה בהו ואי דלא רגילה בהו פרנס למה לי לא צריכא דרגילה בהו בבי נשא וקא מיגלגלא בהדיה א״ל עד האיגנא גלגילנא בהדך השתא דאדרתן לא מצינא למגלגל בהדך ואי קשיא כיון דרגילה בהו בב״נ קי״ל דעולה עמו ואינה יורדת עמו הא משועבד לה והקי״ל י״ל כיון דמגלגלא בהדיה הנה מוחלת לו את כבודה ואינה רוצה לחובעו בהן וכיון שבתורת מחילה קמגלגלה בהדיה לא משועבד לה ובשעה שנדר לשלום היתה עומדת וחייל נדרא ואע״פ שעכשיו הוא מודר בה והיא יכולה לחובעו הנדר כבר חל וכיון שחל רגע א׳ שוב אינו בטל הלכך א״י לתת לה אותן הדברים שהיתה רגילה בהן אלא ע״י פרנס. ומ״ש עד ל׳ יום לא שמעי אינשי דלא דילא בה מילתא טפי שמעי בה אינשי דילא בה מילתא דאמרי ולפעולין וכו׳ וכנוגעין שם סב: מוקי לה בתנוני המקיפו ע״ש].

גליון הש״ם

גמ׳ הא סברה וקבלה. עי׳ נדרים מז ע״ב בגרין ד״ה בני המכ״ל כפה״ד ולע״ע:

תוספות רי״ד

דמפקע לה מישעבודה ב) ה״נ כיון דמשועבד לה לאו כל כמיני׳ דמפקע לה לשעבודה ומהדר באומר לה צאי מעשה ידיך למזונותיך א״ה פרנס למה לי בדלא ספקה אי בדלא ספקה הקי״ל היכי חייל נדרא אמר ר״א בהמפקת לדברים קטנים ואינה מספקת לדברים גדולים הני דברים גדולים ה״ד אי דרגילה בהו הא רגילה בהו ואי דלא רגילה בהו פרנס למה לי לא צריכא דרגילה בהו בבי נשא וקא מיגלגלא בהדיה א״ל עד האיגנא גלגילנא בהדך השתא דאדרתן לא מצינא למגלגל בהדך ואי קשיא כיון דרגילה בהו בב״נ קי״ל דעולה עמו ואינה יורדת עמו הא משועבד לה והקי״ל י״ל כיון דמגלגלא בהדיה הנה מוחלת לו את כבודה ואינה רוצה לחובעו בהן וכיון שבתורת מחילה קמגלגלה בהדיה לא משועבד לה ובשעה שנדר לשלום היתה עומדת וחייל נדרא ואע״פ שעכשיו הוא מודר בה והיא יכולה לחובעו הנדר כבר חל וכיון שחל רגע א׳ שוב אינו בטל הלכך א״י לתת לה אותן הדברים שהיתה רגילה בהן אלא ע״י פרנס. ומ״ש עד ל׳ יום לא שמעי אינשי דלא דילא בה מילתא טפי שמעי בה אינשי דילא בה מילתא ופרנס לאו שליחותי׳ קא עביד א״ר באומר כל הזן אינו מפסיד. וכי אמר הכי לאו שליחותיה קעביד כתמיה והתנן מי שהיה מושלך בבור ואמר כל השומע קולי יתן גט לאשתי הרי אלו יכתבו ויתנו אלמא שליח שויה החם קאמר יכתוב הכא מי אמר יזון כל הזן קאמר. והא״ר אמי בדליקה התירו לומר כל המכבה אינו מפסיד בדליקה למעוטי מאי לאו למעוטי כה״ג לא למעוטי שאר איסורי שבת פי׳ שלא יאמר כל העושה מלאכה זו אינו מפסיד. מתיב רבא המודר הנאה מחבירו ואין לו מה יאכל

נעשה כאומר לה צאי מעשה ידיך במזונותיך [6]ואם איתא להא דרב הונא אמר רב [3]דא״ר הונא אמר רב יכולה אשה שתאמר לבעלה איני ניזונת ואיני עושה קונם שאני עושה לפיך אמאי אינו צריך להפר לימא מתוך שיכולה לומר איני ניזונת ואיני עושה נעשה כמי שאומרת לו איני ניזונת ואיני עושה אלא לא תימא נעשה [4]אלא באומר לה צאי מעשה ידיך במזונותיך אי הכי פרנס למה לה [5]בדלא ספקה אי בדלא ספקה הדר קושיין לדוכתיה א״ר אשי [2]במספקת לדברים גדולים ואינה מספקת לדברים קטנים הני דברים קטנים היכי דמי אי דרגילה בהו הא רגילה בהו ואי לא רגילה בהו פרנס למה לה לא צריכא [7]דרגילה בבית נשא וקא מגלגלא בהדיה דאמרה ליה עד האידנא דלא אדרתן גלגילנא בהדך השתא דאדרתן לא מצינא דאיגלגל בהדך ומאי שנא עד ל׳ יום עד ל׳ יום לא שמעי בה אינשי ולא זילא בה מילתא טפי שמעי בה אינשי וזילא בה מילתא איבעית אימא שהדירה כשהיא ארוסה ארוסה מי אית לה מזוני שהגיע זמן ולא נשאו דתנן [3]הגיע זמן ולא נשאו אוכלות משלו ואוכלות בתרומה ומאי שנא עד שלשים יום עד שלשים יום עביד שליח שליחותיה טפי לא עביד שליח שליחותיה ואיבעית אימא שהדירה כשהיא ארוסה ונישאת נישאת [8]הא סברה וקבלה דאמרה כסבורה אני שאני יכולה לקבל עכשיו אין אני יכולה לקבל אימר דאמרינן הכי גבי מומין לענין מזוני מי אמרינן הכי אלא מחווירתא כדשנינן מעיקרא: עד שלשים יום יעמיד פרנס לאו שליחותיה קא עביד אמר רב הונא [9]באומר כל הזן אינו מפסיד וכי אמר הכי לאו שליחותיה קעביד והתנן [10]מי שהיה מושלך בבור ואמר כל השומע קולו יכתוב גט לאשתו הרי אלו יכתבו ויתנו הכי התם קאמר יכתוב הכא מי קאמר יזון כל הזן קאמר והא [11]אמר ר׳ אמי [12]בדליקה התירו לומר כל המכבה אינו מפסיד בדליקה למעוטי מאי לאו למעוטי כי האי גוונא לא למעוטי שאר איסורים דשבת מתיב רבה [13]המודר הנאה מחבירו ואין לו מה יאכל ילך אצל חנוני הרגיל אצלו ויאמר לו איש פלוני מודר הנאה ממני ואיני יודע מה אעשה לו הוא נותן לו ובא ונוטל מזה הכי הוא דשרי אבל כל הזן אינו מפסיד לא לא מיבעיא קאמר לא מיבעיא כל הזן אינו מפסיד דלעלמא קאמר אבל האי כיון דרגיל אצלו וקאזיל קאמר ליה כמאן דאמר ליה זיל הב ליה את דמי קמ״ל: [14]גופא [15]המודר הנאה מחבירו ואין לו מה יאכל הולך אצל חנוני הרגיל אצלו ואומר לו איש פלוני מודר הנאה ממני ואיני יודע מה אעשה לו הוא נותן לו ובא ונוטל מזה [16]ביתו לבגות וגדירו לגדור ושדהו לקצור הולך אצל פועלין הרגילין אצלו ואומר להן איש פלוני מודר הנאה ממני ואיני יודע מה אעשה לו הן עושין עמו ובאין ונוטלין שכרן מזה [17]היו מהלכין בדרך ואין עמו מה יאכל נותן לאחר לשום מתנה והלה נוטל ואוכל ומותר ואם אין שם אחר [18]מניח על גבי הסלע או על גבי הגדר ואומר הרי הן מופקרין לכל מי שיחפוץ והלה נוטל ואוכל ומותר ורבי יוסי אוסר אמר רבא [19]מ״ט דר׳ יוסי גזירה משום

מעשה

דבית מזרון משמע דאי הוה שרי אבוי למיכל וי״ל דאין הכי נמי אבל אין רגילות ליתן בכה״ג דכל שעה ירא שיחזיק בהן המקבל וא״ת ויפקיר כדלקמן וי״ל דהא ודאי לא שרינן אלא בדרך הואיל ולא נכנסו המזונות לרשות אחרת משיצאו מיד המדיר דגראה כמו שהן עדיין ברשותו ותקנתא דמנוני הרגיל אצלו איכא למימר נמי דלא שכיח דעבדי טפי משלשים יום הואיל והמדיר אינו אומר לו ליתן לו מעות: ופרנס לאו שליחותיה קעביד. השתא סלקא דעתין דאמר ליה ספק לו מזונות ואמי פורע ולא דמי להא דמקקינן ברים פרק בתרא דע״ז (דף סג.[1] ושם) אומר אדם לחנוני הרגיל אצלו תן פירות לחמרי ולפועלי ואינו מושם שביעית ולא משום יין נסך דהתם לא קאמר ליה לשיתיב להו איסורא הלכך לאו שליחותיה עביד אי יהיב להו יין נסך אבל הכא שליחותיה קא עביד כי יהיב לה שום מזונות: באומר בל הזן אינו מפסיד. ולא נבי לשנוי בחנוני הרגיל אצלו אומר רבינו יצחק דיעמיד פרנס משמע דמפרנס לה מזונות אבל בחנוני הרגיל אצלו לא מפרנס לה מיהו אומר רבינו שמואל דזוקא בכי האי גוונא דאמר בשתם כל הזן אינו מפסיד שרי במודר הנאה אבל למימר ליתיב אם תזון לא מפסיד אסור דמיחזי כשלומו דגבי בא בדרך לא שרי למימר הכי ובסוף מסקנא נמי דמשני לא מיבעיא כל הזן כו׳ אי הוה שרי למימר ליתיב הוה ליה למימר בחנוני הרגיל אצלו אם תזון לא מפסיד והוה משמע לן רצותא טפי:

שלא

הולך אצל חנוני הרגיל אצלו וא״ל איש פלוני מודר הנאה ממני וא״י מה אעשה לו והוא נותן ובא ונוטל ממנו אין״ לתובעו בדין דא״כ הוי״ל שלותו אלא שסומך באהבתו עליו שישלם לו בנדבת לבו הכי הוא דשרי אבל כל הזן אינו מפסיד לא פי׳ משמע דשליח שויה. ל״מ קאמר ל״מ כל הזן אינו מפסיד דלעלמא קאמר אבל האי כיון דרגיל אצלו ואזיל וא״ל כמאן דא״ל זיל הב ליה דמי קמ״ל.

---

1) נדרים דל״ל ויתנן קונם שאני עושה וכו׳ אלמא כיון דמשמתא ליה לאו כל כמינה דמפקע ליה לשעבודיה ה״נ וכו׳.

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com